

Uensartethed i Afgørelserne er hverken Præsterne eller Lønningsfonden tjent med, og derfor nedsatte jeg et Udvalg til at tage under Overvejelse, hvorledes man kunde faa en mere tilfredsstillende Ordning af dette Spørgsmaal og tillige et mere tilfredsstillende Tilsyn med vore Præstegaarde i det hele, navnlig med Nybygningerne. Vi staar nemlig i Virkeligheden uden noget som helst sagkyndigt Tilsyn med vore Nybygninger, og derfor kan der ske det, som skete i Fjor ovre paa Fyn en stille Skærtorsdag, at en af Udlængerne til en Præstegaard styrtede sammen, til Trods for at Præstegaarden var afleveret i 1909 og taget fuldt gyldig af Provstesyndet som opfyldende de stillede Betingelser. Men da man undersøgte, hvorledes det kunde være gaaet til, viste det sig, at den ikke var opført efter de fra Ministeriets Side trufne Bestemmelser, Bygmesteren havde ladet haant om dem og opført Præstegaarden, som han syntes — det var Grunden til Katastrofen. Et saadant Tilfælde viser jo, i hvor høj Grad vi savner et virkelig bygningskyndigt Tilsyn ved Opførelse af vore Præstegaarde. Og vi savner det for saa vidt ogsaa ved det aarlige Tilsyn. Det vilde være ganske overordentlig heldigt, om vi havde bygningskyndige Mænd at kunne sende alle Synsudsættelser til, saa at de kunde gennemgaa dem og sige, at den og den Sag skulde ordnes hurtigst muligt. Det vilde ogsaa være af overordentlig stor Betydning, om vi havde saadanne bygningskyndige Mænd, der kunde tage rundt og se paa Præstegaardene, optage en Beskrivelse af dem, føre en Protokol over dem og være til Stede ved de aarlige Syn, naar de maatte ønske det. Jeg er slet ikke i Tvivl om, at der vilde tjenes mange Penge for Lønningsfonden, om vi kunde faa den Ordning gennemført. Som de Herrer vil se af den omdelte Betænkning, drejer det sig jo om Beløb paa op mod 2 Mill. Kr. for et Femaar; der svares i samme Tid i Afdrag og Renter af Laan, der er givne til Nybygninger og Ændringer af gamle Bygninger, noget over 2 Mill. Kr., saa det er slet ikke saa smaa Summer, det drejer sig om. Og jeg er ikke i Tvivl om, at der er gaaet betydelige Summer tabt for Lønningsfonden, fordi vi har den i høj Grad upraktiske Ordning, vi har.

Jeg vil derfor meget indtrængende anbefale, at man stemmer imod det af Fler-tallet stillede Ændringsforslag og slutter sig til den Bevilling, som enstemmigt er

tiltraadt af Folketingets Finansudvalg. Det er altsaa ikke en Sag, der hører ind under Lovgivningen. Det er en Sag, der i Henhold til en af Rigsdagen vedtagen Lov skal ordnes ved kongelig Anordning, og Ministeren kunde udmærket godt have ordnet den rent administrativt og taget det Beløb, den kostede, af Lønningsfonden. Saaledes bar man sig ad, da man oprettede de Præstegaardskommissioner, som findes rundt omkring i hvert et Stift; denne Ordning blev truffet ganske administrativt, og det Beløb, den koster, tages af Lønningsfonden. Her mente jeg imidlertid, at Billighed kunde tale for, at Rigsdagen bevilgede det Beløb, det drejer sig om. Jeg staar nemlig noget usikkert lige overfor Lønningsfonden, og ærede Medlemmer vil vide, at i Henhold til Præstelønningsloven skal denne forelægges til Revision inden Udgangen af dette Aar. Jeg mener, at vore Præsters Lønningsforhold er i Virkeligheden, sammenlignede med andre Embedsmænds, saa slette, at vi ikke kan blive staaende ved disse Lønninger; vi kan ikke blive ved at byde Præster i 3die Lønningsklasse 2 000 Kr med Pligt til at betale 100 Kr. til Vedligeholdelse af deres Præstegaard. Det kan man ikke blive ved med; man maa, naar man gaar til en Lønningsrevision, have Lønnen sat op. Men man staar i det hele taget i Øjeblikket usikkert overfor, hvor vidt Lønningsfonden kan række, og ærede Medlemmer maa da kunne forstaa, at naar jeg staar overfor en Foranstaltning som denne, kunde jeg mene, det kunde være ret og billigt, at der gives en Bevilling. Det er, som jeg sagde, kun et rent og skært Bevillingsspørgsmaal, det drejer sig om. Det er ikke et Spørgsmaal, der, som den ærede Ordfører sagde, hører ind under den almindelige Lovgivning, og jeg maa meget indtrængende bede Dem om, at De ikke gør det Skaar i Lønningsfonden, som De staar i Begreb med at gøre her, men bevilger de 25,000 Kr. Det er ganske givet, at det vil være uforsvarligt at blive staaende ved den Ordning, vi har med Hensyn til Tilsynet med vore Præstegaarde. De, der kender noget til det, vil indrømme mig, at der gaar alt for store Værdier tabt. Der maa gøres noget, og de kongelige Bygningsinspektører, vi hidtil har brugt — og som selvfølgelig ogsaa har maattet betales, saa de 25,000 Kr. er ikke nye Penge allesammen, men det er mig ikke muligt at sige, hvor mange Penge der er gaaet til de